

Asystent operatora obrazu

352102

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Asystent pomaga operatorowi kamery w technicznym przygotowaniu planu filmowego do zdjęć, pomaga w czasie filmowania (np. prowadzi ostrość), zajmuje się różnymi czynnościami organizacyjnymi, czasami zastępuje także operatora.

W fazie prac koncepcyjnych asystent często dokumentuje wytypowanie miejsc kręcenia zdjęć (sprawdza warunki oświetlenia, różne możliwości ustawienia kamery itp.) oraz bierze udział w pisaniu scenopisu (którego głównymi autorami są reżyser i operator oraz realizator TV). Na podstawie scenopisu i wskazówek operatora sporządza wykaz niezbędnego sprzętu i następnie dba o jego skompletowanie.

Asystent odpowiada za przygotowanie planu zdjęciowego według życzeń operatora - np. nadzoruje ułożenie szyn, po których przesuwany jest wózek z kamerą czy ustawienie podnośnika kamery do odpowiedniej wysokości (tzw. kranu). Przed każdym ujęciem ustawia w przewidzianym miejscu i wypoziomowuje statyw, montuje kamerę, zmienia obiektywy, zakłada filtry, osłony, siatki itp. Dbą również o stan techniczny sprzętu, np. odkurza akcesoria optyczne. Asystent ustawia ostrość kamery i potem w trakcie kręcenia zdjęć przez operatora lub członka ekipy operatorskiej (operatora kamery, tzw. szwenkiera) stoi obok kamery i czuwa nad ostrością - odpowiednio reguluje obiektyw. To zadanie charakterystyczne jest przede wszystkim wtedy, gdy używana jest kamera filmowa (rejestrująca zdjęcia na materiale światłoczułym). Istotnym jego zadaniem jest opieka nad materiałem filmowym, przygotowuje niezbędną do zdjęć ilość taśmy, zmienia (taśma magnetyczna) lub przeładowuje (taśma światłoczuła) kasety, opisuje nakręcony materiał. Odpowiada za utrwalenie informacji koniecznych do właściwej obróbki taśmy - po założeniu nowej kasety do kamery wykonuje ujęcie techniczne, umożliwiające potem standaryzację nakręconego materiału.

Asystent prowadzi i podtrzymuje kręcącego zdjęcia „z ręki” szwenkiera lub operatora obrazu, czuwa nad jazdą wózka z kręcącym operatorem, doświetla ujęcia lampami ręcznymi.

Operator może również powierzyć mu samodzielne ustawienie oświetlenia, ruchu kamery i wykonania zdjęć niektórych ujęć.

Rolę asystenta operatora można krótko scharakteryzować jako terminatora, który pomagając mistrzowi poznaje tajniki zawodu. Asystent uczestniczy we wszystkich fazach pracy operatora, od scenopisu po ocenę materiałów odebranych z laboratorium i współpracę przy montażu. Ma możliwość przedstawiania własnych pomysłów i twórczego udziału w realizacji filmu czy programu telewizyjnego.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Asystent operatora obrazu pracuje w studiu filmowym lub telewizyjnym oraz na planach zdjęciowych filmów i programów TV, które mogą być zlokalizowane w najróżniejszych miejscach, zarówno w niewielkim pokoju, jak na stadionie sportowym, namiejskiej ulicy czy nadmorskiej plaży.

W studiu telewizyjnym i na planie filmowym pewne zagrożenie stwarzają przemieszczające się urządzenia (np. wysięgniki z mikrofonami) i spadające przedmioty (np. lampy studyjne).

Ustawienie kamery na planie w żądanym miejscu i potem pomaganie operatorowi w wykonaniu zdjęć łączy się czasem ryzykiem wypadku - zdjęcia mogą być kręcone w najróżniejszych niebezpiecznych warunkach, np. z dachu jadącego pociągu czy w pobliżu dzikich zwierząt.

warunki społeczne

Istotną cechą tego zawodu jest stała współpraca z operatorem obrazu oraz innymi członkami zespołu twórczego przygotowującego film lub program telewizyjny. Asystent operatora kieruje również pracą niektórych pracowników pomocniczych (np. wózków).

warunki organizacyjne

Pora i godziny pracy są zmienne - wynikają z organizacji pracy nad przygotowaniem filmu lub programu tv. Czasem można pracować przez wiele dni po kilkanaście godzin, również w nocy. Wyjazdy w teren na zdjęcia do programów telewizyjnych mogą zajmować nawet kilka dni. W wypadku pracy przy realizacji filmu fabularnego wyjazdowa plan zdjęciowy, w najróżniejsze miejsca, może być nawet kilkadziesiąt i razem mogą zająć kilka miesięcy.

Asystent operatora w stacjach telewizyjnych jest pracownikiem etatowym, natomiast przy produkcji filmów zwykle jest angażowany na zasadzie umowy - zlecenia.

Asystent jest podporządkowany operatorowi obrazu, który ocenia efekty jego pracy. Wykonywanie tej pracy łączy się z odpowiedzialnością za sprzęt filmowy dużej wartości.

Wymagania psychologiczne

Najistotniejsze w tym zawodzie są zdolności plastyczne, wyczucie formy i barwy, kompozycji. W sztuce operatorskiej podstawową materią tworzenia obrazu, który rejestruje oko kamery, jest światło. Wymaga to szczególnego rodzaju wrażliwości i wyobraźni.

Duże znaczenie mają spostrzegawczość i dobra pamięć wzrokowa, wyobraźnia przestrzenna i zmysł kolorystyczny. Trzeba też być człowiekiem bardzo uważnym. Oko kamery widzi precyzyjniej od ludzkiego i każda niedokładność w pracowaniu obrazu może okazać się rażąca.

Asystenta operatora musi charakteryzować duża cierpliwość i sumienność - np. do wykonania jednego ujęcia często musi wielokrotnie zmieniać ustawienie kamery, wymieniać obiektywy, filtry itp.

W związku z rozmaitymi powierzanymi mu zadaniami niezbędna jest łatwość przechodzenia od jednej czynności do drugiej, a także pracy w dużym tempie (czas realizacji filmów czy programów TV jest zwykle ograniczony).

Asystent kieruje również niektórymi pracownikami na planie, ważnymi cechami są więc zdecydowanie i komunikatywność.

Praca przy realizacji filmów lub programów telewizyjnych wymaga dużej odporności na zmęczenie i przeciążenie psychiczne (krótkie terminy, odpowiedzialność za efekty kosztownego przedsięwzięcia, które wymaga współpracy wielu ludzi).

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Niezbędny do wykonywania tej pracy jest dobry wzrok (choć można nosić okulary). Wyklucza możliwość pracy daltonizm. Przydaje się dobra kondycja fizyczna. Osoby niepełnosprawne nie są zatrudniane na tym stanowisku.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem podjęcia pracy jest ukończenie wyższych studiów operatorskich. Studiować można w dwu uczelniach:

Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna Łódź

Uniwersytet Śląski, Wydział Radia i Telewizji Katowice

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Asystent operatora obrazu terminuje przy doświadczonym fachowcu, by następnie podjąć pracę samodzielnego operatora.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie tym można podjąć pracę również po pewnej przerwie, liczą się tylko umiejętności fachowe.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- operator obrazu
- asystent realizatora światła
- asystent reżysera
- realizator TV
- realizator obrazu

- operator kamery

Polecana literatura

Wohl S., Zawody filmowe i telewizyjne, Wydawnictwo Radia i Telewizji 1976.

Borys-Damięcka B., Zasady realizacji audycji telewizyjnych, Ośrodek Szkolenia i Analiz Programowych TVP S.A., Warszawa 1996.